ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: . . ф. 12 или 30 дин.
на по године: . ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи шаљу се на администрацију, а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. А. Пајевића, у дунавској улици.

Рукописи се не враћају.

Број 104. У Новом Саду, у четвртак 7. (19.) септембра 1895. Год. XI.

ДОЛАЗАК КРАЉЕВ.

Прексутра, у суботу, стиже Његово Величанство краљ у Сенту, да присуствује маневрима своје храбре војске. Истина, краљ путује ради војничких послова, али народи, који живе у Бачкој и околним жупанијама, нису могли да одолу свом срцу, те су употребили ову прилику, да поздраве свог краља, који већ 23 године није био у Бачкој. Његово Величанство ступа у средину вазда верног српског народа, који има тако ретке прилике, да угледа светло лице свог љубљеног владара.

Долазак краљев биће свечан тренутак за српски народ, који је увек с надом и поуздањем гледао на престо Хабсбурговаца. Сента ће бити пуна Срба, који су похитали, да своме краљу изјаве своју непоколебиву оданост и лојалност. Наш епископ ће на челу свог свештенства поздравити краља. Црквени служитељи и народ ујединиће се у љубави према свом господару.

Давнашња је врлина српског народа, да је у својим топлим грудима осећао и неговао верност према свом владару. Од како је он склопио уговор са славним прецима Његовог Величанства, српски народ је увек одано, истрајно и одушевљено вршио своје поданичке дужности. Његова оданост није била извештачена, удешавана према приликама, него увек безгранична и потпуна.

С тога српски народ може увек с ведрим челом и поносито изићи пред свог владара. Он се може поносити са својом прошлошћу, која беше увек светла, испуњена жртвама за славу престола и срећу отаџбине. Златне су оне речи, које је изговорио некадашњи архимандрит Никанор Грујић, Срб Милутин у седници нашег благовештенског сабора од 21. марта 1861. године:

„Кад би ишли редом с године на годину, с месеца на месец, са седмице на седмицу, с дана на дан, не би нашли у целом том времену ни на једну годину, ни на један месец, ни на једну седмицу, ни на један дан, кад нисмо стојали по уговору нашем готови, и преко уговора нашег, готовији него ли ико други с имовином и животом нашим на свесрдној услуги и вјерној служби цару и држави. . . дакле кад не би били заслуживали уживати народну слободу у оној мери, у којој нам је обећана. Велики и крвави домаћи и спољашњи ратови водили су се толико пута за то време и колико је год било у њима битака, бојева, окршаја и ограшја, ни једно то није могло доћи ни проћи и без наше беде и невоље, и без наше муке и жртве. . . и нема ваљда ни једне стопе, ни једног педља земље, на коју је сустала или пала војујућа сила државна, а да она није пакваше на и крвљу није напојена и костима наше браће и наших народних јунака.“

Такав је био српски народ увек, такав је остао и према данашњем владару. Његову верност није могло ништа поколебати, његову оданост уздрмати. Као стена постојан и чврст, он је стојао на страшноме месту, и никад се тужио није, никад му тешко није било.

Жртве српског народа беху огромне и за све то није ништа друго тражио, *него да се као народ у овој монархији може развијати, да међу осталима народима може бити срећан и напредан. Његова је једина жеља, да своје народне особине може неговати, да као народ може живити.* Били било право и правично, да му се и то ускраћује?!

Љубав према владару, љубав према отаџбини и љубав према својој народности и цркви — то су три алем-камена, која Србин чува као очи у глави.

Те три врлине срасле су с њим и преносе се с колена на колено. Срби су у томе сложни, да им ове врлине треба чувати и неговати. Оне су за нас по томе традицијоналне. Али српски народ и тврдо верује, да ће из тих врлина ићи његова лепша и сјајнија будућност, у којој ће он наћи награду за своје толике жртве, труде и невоље.

Цео српски народ биће прексутра духом присутан у Сенти, и уверени смо, да ћемо сви ујединити своје гласове у усклику:

Да живи Његово Величанство цар и краљ Фрања Јосиф I. Да живи отаџбина! Да живи народ српски!

Главни годишњи збор либералне странке.

Београд, 4. септембра

Јуче у недељу 3. о. м. одржан је главни годишњи збор либералне, импозантан по броју учесника на њему, политички важан по пословима, које је посвршавао, и примеран по реду и коректности. Осим тога, што је на овоме збору извршена једна крупна и важна промена у вођству либералне партије, промена, која неће остати без утицаја и на опште политичке прилике у Србији, на њему се и овога пута осведочила жива свест чланова либералне странке и несумњива оданост начелима, која су у току година стекла нове, предане и убеђене привржене. И ако је то већ довољан факат, да осигура и обезбеди будућност партије, која је своју снагу толико пута трошила у служби интересима народа и отаџбине, има још и других појава, које су, десивши се на збору, дале му потпуно озбиљан и достојанствен карактер, отворише период строго принципијелне борбе и искључиле утицај личних рачуна. Томе се могу зарадовати сви, који желе мран развитак политичких односа у Србији.

*

Ограничавајући се на опис главнијих момената на збору, писац ових редака без прегоњења сме потврдити, да одавно није било збора, који би разумније и мирније свршио свој посао. На дан збора пошло се краљевој пивари од уредништва „Српске Заставе“ и улице су о час загустиле многобројним либералима. Ишло се мирно, без демонстрација непотребних и пошто се стигло на зборно место, приступило се редовноме раду. По доласку комесара, г. Милана Ђорђевића, члана кварта теразиског, узео је реч г. Ст. Д. Рибарац и приказавши најпре представника власти, покренуо је питање о председнику збора. По споразуму, раније учињеном, ту је дужност имао он да врши, а право на то давали су му и статути странкини. Г. Рибарац међутим и поред тога положио је ту ствар збору у руке, који га је једногласно и једнодушно, уз бурне узвике, изабрао за својега председника. По томе је он предложио и збор примио за потпредседника г.г. *Перу Николића* трговца из Чачка, *Вел. Кундовића*, адвоката из Лознице, *Димитрија Машића* трговца из Неготина и *Жив. Величковића*, адвоката из Београда. Опет по његовој кандидацији збор је узео за своје секретаре: *Љубомира Ђорђевића*, адвоката из Пожаревца, *Вој. П. Павличевића*, адвоката из Зајечара, *Драгутина Петровића*, из Бунара, *Војислава Манојловића*, трговца из Шапца и *Тодора Павићевића*, из Бајине Баште, *Луку Јакшевца*, апотекара из Гор. Милановца и *Чеду Поповића*, бив. срес. начелника.

Кад је тако конституисао збор, председник Рибарац је пре свакога посла предложио и збор једногласно усвојио, те је Њ. В. краљу послата депеша.

Иза тога долазио је напред избор чланова главнога одбора, али је пре тога г. Рибарац поставио пред збор решење питања о вођи странке, како би се прекинула привременост, која је ситуацијом прилика наступила пре неколико месеци. Збор је једнодушно и бурним клицањем поздравио као вођу партије либералне г. Јована Ристића, који је овога пута опет се вратио на чело странци, у којој је провео свој век и чијом је помоћу толике услуге учинио нашој земљи. Кроз цео збор пролазила је тада једна мисао и завладало једно и исто расположење, јер поновно враћање г. Ристића на вођство партије с правом се сматра као почетак нове акције, у којој ће бити више јединства и ауторитета. Жеље, које се манифестују одавно, постале су дело и тај факат поздрављен је истинским ентузијазмом.

По свршетку овог значајног посла, отишла је депутација, састављена из подпредседника, секретара збора и још неколиких угледних чланова странке, да позо-

---

ЛИСТАК

РУЖИЧАСТО ПИСМО.

Приповетка Мачка Маук.

(Свршетак.)

Лина, покривши лице марамом, ћутала је целог пута и с муком уздржавала сузе. „Све је свршено, мишљаше она — моја је срећа за кратко време трајала: он љуби њу, а ја им сметам. Ну шта, то ће се моћи уредити, ја ћу се удаљити. . . Али зашто? Зашто?

Они дођоше кући. Лина искочи прва, нечекајући помоћи мужа, који би је, по обичају, узео за руку и водио уза степенице. Не заустављајући се у предсобљу, она збаци са себе капут, и одмах отрча горе у собу за спавање. Маша хтеде ући к њој, али она махну руком на њу и рече само: „Не треба, не треба, иди. . .“

Затим се баци на софу за спавање и отпоче лити сузе. Изгледаше јој, да нема на свету створа несретнијег од ње. — Све су женске гнусне, гнусне, а мушки глупи, неразумеју, како их оне вуку за нос. . .

Сергије Александровић испочетка није хтео ићи горе, он је ишао напред и назад по гостинској соби, премишљајући, шта да јој каже, кад се стану објашњивати; али, чувши брзо кораке жене по соби за спавање, не уздржа се и пође к њој.

Лина лежаше на софи, власи јој се беху распустиле и пале на леђа, плећи и глава превијаху се од јецања, лице јој је било скривено у узглавник.

Сергије Александровић тако се уплаши, видећи је у таком стању, да се баци к њој, љубећи јој руке, главу и мокро од суза лице.

— Лина, Линушка, доста је, молим те! Ну, шта је? Ну шта је? Престани мила моја, но, но, умири се. ево напитак. . .

Он се са свим збуни, узе са стола за тоалету прву боцу, која му дође до руку и нали из ње у чашу.

— То-је келн-ска во-да. . . рече Лина ис прекиданим гласом, отклањајући чашу. На послетку Сергије Александровић напипа руком суд за воду, и нали јој у чашу. Кад је Лина престала плакати и малко се умирила, Сергије Александровић седе покрај ње, и, загрливши је, упита:

— Ну, зашто се једиш, зашто си плакала лудице?

Код Лине се опет поврати пређашње чувство, но она се потруди говорити што спокојније:

— Ја само не разумем, како си се одлучио, да ме поведеш тој жени.

— А што те као неби повео к њој?

— И ти јој питаш! А зар не видиш, да све, о њој и да не говорим, све то изненадно, фамилијарно Serge и те идиле на рибњаку — све то мене мора вређати. . .

— Лина! прекиде је Сергије Александровић и устаде.

— Не, не, стани, дозволи ми, да испричам до краја. . . Да већ за њу и не говорим, но чак и лакеј. . . да, све, све, по свему се види, да си ти тамо свој, све једно, да си члан породице, а ја туђа, никоме потребна, и свима сам на досади.

Сергије Александровић отпоче ићи напред и назад по соби.

— Како но можеш да разумеш? отпоче он, заустављајући се пред њом. — Ја сам ти пак говорио о мојим одношајима према. . .

Нигда ми ниси говорио, викну Лина срдито.

— Не, говорио сам ти, како сам угануо ногу.

— Тако ти Бога, немој опет о тој нози; већ више не могу да слушам.

— Дакле, знаш. . .

— Та нога, све то служи, да се нешто прикрије, и мрски муж, који је, уверена сам, прекрасан човек. . .

Сергије Александровић не могаде да се уздржи од смеха.

— Тим боље; мисли ти, да је то прекрасан човек, само на жалост, он од тога неће постати бољи.

— У сваком случају он је бољи од ње.

— Видиш ли, Лина, ја ћу ти само казати. . . Гледај да се такве сцене више не понове, рече Сергије Александровић строго и озбиљно.

— То је најлакше рећи: да се не понове. . . Теби није ни стало до тога, како се ја мучим. . .

И она поново бризну у плач.

— Али кажи ти мени, због чега се мучиш.

— Мени је само потребно да знам, љубиш ли ти ту жену!

— Љубим, наравно, љубим.

— Но, па онда!

И Лина поче јако јецати.

— Та разуми ти мене, ја је љубим као сестру, као пријатеља. . .

— Јест. сада, а раније? . .

— И раније и свагда. О томе чак нисам ти требао ни говорити, Лина. Сад чуј: последњи пут сам те разуверио; али ако те опет снађу такве будалаштине, не чекај од мене умирења. Шта хоћеш, ваљада да изигравам љубавне сцене, да клечим пред тобом и разуверавам те, да ти се кунем о верности и љубави и пишем љубавне стихове? Не, Лина, код нас је и у самом почетку некако друкчије пошло, без облигатно-дирљивих сцена, и нек да Бог, да тако и у будуће буде. Што нам је нужно знати и што ја према теби осећам, нек тако увек и остане, али не тражи од мене клетви, уверавања и стихова; то нам некако не доликује, и боље оставимо другима. А то чувство ја презирем, оно ми је мрско и противно, и боље заборави, па никада. . .

Сергије Александровић не доврши говор. Лина, која је за све време ћутала и слушала свог мужа, скочи са свог места и баци му се око врата.

— Серјожа, ја се јако стидим. Опрости мили мој, никада више, никада. . .

Не говори „никада“, рече Сергије Александровић, љубећи је — оно чувство неће наскоро наћи места у срцу твом; али чувај се, имај га у виду; с тим треба човек да се уме борити.

ве г. Ристића. Тамо у стану поздравио га је г. Жив. Величковић, а на улазу у кр. пивару у име месног одбора г. Коста Т. Павловић, кроза збор прошао је г. Ристић, праћен непрестаним усклицима и дочек, који му је спремљен, спонтано и од срца, могао је да послужи за њ као сатисфакција за све неправде, које су му чињене. Изгледа као да је трећи септембар био одговор на извесне раније политичке догађаје, у којима се покушала упропастити странка наша Враћајући се поново на политичку арену и примајући се у нашем јавном животу једне угледне и врло важне активне улоге, г. Ристић је могао видети велику оданост либерала и може се поуздати на војску, која је, за његова одсуствовања, појачала своје редове и своју снагу поткрепила новим и младим елементима Тај прогрес и нама служи као гаранција за успех наше ствари, која се поклапа са срећом и напретком Србије, у чијој смо служби ми увек били. Саопштавајући г. Ристићу једнодушну одлуку збора, г. Рибарац га је поздравио добродошлицом и поменувши његове заслуге за земљу, његову дугогодишњу сарадњу на многим крупним пословима државним и његове тесне везе са странком либералном, и по томе његовоме вођству поново предао либералну партију

Г. Ристић, узевши реч, изјавио је своју радост, што се наново види окружен својим многобројним пријатељима из старине, с којима је толике године заједно радио и што пред собом гледа здраву и светлу омладину, чији је витешки вођа г. Рибарац. Њему је жеља била, да своју старост проживи тихо и мирно, без учешћа у политици, али како су жеље његових пријатеља друкчије, он се ипак покорава. Он се нада на предану помоћ либерала, на непрекидну сарадњу првака странке, како би се успешно продужио и водио посао, намењен великим интересима Србије. По томе је држао подужи говор. (Ми смо тај говор донели у прошломе броју — Ур.) Говор г. Ристићев прекидан је често одобравањем, а његову вредност, у осталом, видеће читатели.

На предлог г. Рибарца збор је усвојио једногласно: *да се беседа г. Јована Ристића прима као обележје странкине политике и као допуна њенога програма.* Уједно је одлучено, да се наштампа у 5000 примерака и растури по земљи.

После тога извршен је избор чланова главнога одбора и његових повереника.

Узео је по томе реч г. Јов. Ђ. Авакумовић и пожалио се — на своје пријатеље. Он је, вели, заложио се био сав у служби либералној странци, претрпео за њу много и ето преко свега тога се прешло ћутке. Па онда још, њега нису ни питали за многе ствари, н. пр. за састав чланова главног одбора, и ако је било резона и с њиме се за то споразумети. Међутим он се ипак покорава већини, нити ће предузимати ма што, што би могло кварити јединство странке и чинити у њој расцеп.

Г. Рибарац вели, да је странка делом показала своје признање Авакумовићу Одмах после имена вође странке долази у главноме одбору име његово, а у осталом никога нема међу либералима, који би хтео порећи заслуге г. Авакумовића.

На томе се свршио овај мали спор, који је, чини ми се, био без разлога.

Говорили су по томе Гаја Швабић, чија је предложена резолуција примљена. Милован Несторовић, који је напоменуо наше опште недаће због сукоба око извоза свиња и манифестовао општу решеност чланова странке, да својски потпомогну сваку владу, која ће одважно бранити привредне интересе наше земље. Допуњујући његов говор, г. Жив. Живановић држи, да осим предговорника, г. Несторовића, који је онако речито изнео ствар о извозу свиња, има баш на овом нашем збору многи људи, који су под теретом те тешке забране, као наши извозачи. Но, не само то, но и цела се земља налази у осећању неспокојства, због угрожених интереса наших, од стране суседа.

Ми са Аустро-Угарском, према другим неким приликама, немамо да терамо неку високу политику. Али у толико већу важност полажемо на правилне *привредно-трговачке односаје*, за које смо до сад само жртве подносили. Године 1880. била је томе питању жртва једна влада наша; а два уговора после тога, шта су друго, до опет жртве с наше стране? Па при свем том никако да се дође до мирних и сталних односаја. Излази дакле, да је овде недостатак добре воље у нашег суседа, према коме ми нисмо губили никад из вида осећање суседскога поштовања и потребног респекта као према једној великој сили.

Србија се налази у принудном положају. Забране се самовољно час постављају, час дижу. И то је оно, што нам задаје бригу. Изгледа, да нам се ваља спремити на још веће жртве. И у колико нас обеспокојава ово стање ствари, у толико нас теши слога и једнодушност: и штампе и јавног мнења у овом питању, показана на трговачким зборовима пре овога. Камо среће, да је то увек тако било, наше би ствари другојачије сад стајале.

Ми имамо владу, од које нас деле многи начелни погледи; она није наша. Али, пред нама је једно велико животно питање, које потеже *неко трећи*, врећајући уговоре и штетећи наше интересе, понижавајући уз то нашу земљу. Ми нисмо на управи земље, те по томе не можемо овом питању давати дефинитиван правац; то припада управљачима земље и њиховој одговорности. Али, нама као грађанима ништа не смета, да и ми имамо учешћа у решењу једнога тако важног питања, за које од владе тражимо успеха и желимо јој успеха, излазећи и ми у сусрет са готовошћу родољубивих грађана, који су готови на сваке жртве. У том смислу, вели говорник слободан сам, да вам предложим резолуцију, коју на другом месту доносимо.

Пошто је дневни ред тиме био исцрпљен, г. Рибарац је закључио збор, изјављујући захвалност краљевској влади на пажњи и предусретљивости и замоливши чланове, да се заветују на предану службу застави странкиној, која је сада положена у сигурне руке г. Јов. Ристића. Збор се по томе разишао и сваки учесник на њему отишао је пуно задовољан.

Тако је текао и свршио се овај збор

Lux.

Педесетгодишња прослава српске читаонице у Сомбору.

2. и 3. септембар ове године били су значајни дани у аналима сомборских Срба. Та два дана провели су они, заједно са многобројним својим српским гостима са стране, свечано, дичећи се, што се у њихову граду ево већ пуних педесет година одржала српска читаоница, и то још читаоница, која и у ово дане општега немара и успаваности лепо цвета и напредује тако, да се с правом може за њу рећи, да је најугледнија читаоница у српству. Сомборски Срби, знајући зар ценити, шта им је кроз педесет година вазда била а и шта им је и данас српска читаоница, нису пропустили а да се засебном сјајном славом не сете, да се ове године навршило по века, како им се српска читаоница основала.

Слава је отпочела у суботу 2. септембра у вече бакљадом, којом се одала част куми нове читаоничке заставе, госпођи Јелени Кроњићки, верној љуби читаоничина председника, одветника дра Стевана Кроњића. Пред куминим станом отпевало је српско сомборско грађанско певачко друштво и мађарско касинско певачко друштво, прво две, а друго једну песму и то са лепим ефектом, који су канда силом хтели да побију зврјави варошки интови, што се баш у тај мах као у пркос успропадали крај кумина стана и пред читаоницом. Пошто се др. Кроњић у име своје верне љубе са доксата свога стана захвалио за овацију, прешло се преко у читаоницу, где су у пространој дворници при земљи постављени били столови, за којима је једва нашло довољно места искупљено друштво. Том се приликом домаћини упознали са својим гостима и весело се и угодно провело то вече у пријатељском разговору а уз искрене српске здравице.

Сутра дан, 3. септембра, у недељу била је у св. ђурђевској цркви свечана служба божја, коју је одслужио сомборски прота Купусаревић са још једним ондашњим и три свештеника са стране и са ондашњим ђаконом Павковићем. Од јеванђеља даље појала је — осим Ирмоса и Причасног — суботичка певачка дружина у мешовиту лику Рандхартингерову службу са неким малим изменама, да не рекнем: олакшицама, Суботичка дружина добро је дисциплинисана и поје с укусом. После службе изашло је све свештенство у одеждама на главну пијацу и попело се у сеницу, нарочито подигнуту за ову прилику — но мимогред буди речено и сувише тескобну — те је ту осветило нову читаоничку заставу а за тим су заступници корпорација и појединци редом укуцавали клинове у држалицу богате и укусно извезене заставе. Процедура је та — највише са тескобе у сеници — трајала мало и подуже, те је било већ скоро по дне, кад се прешло у читаоничку дворницу на горњем боју, где је пре свега сомборско грађанско певачко друштво са особитом вештином отпевало потешку једну химну, а за тим др. Кроњић, као читаонички председник, поздравио госте и беседио о значају српских читаоница, напоменувши, да се историја сомборске читаонице штампа, те ће је и Сомборци и гости им скоро добити у руке. После тога се прочитали брзојавни поздрави, којих је тма божја стигло са свију страна,

У вече је у великој дворници у гостионици „код ловачког рога“ била беседа, на којој су суделовала четир певачка друштва — суботичко, сомборско српско грађанско, сомборско мађарско касинско и сомборско мађарско занатлиско — и неки назовиуметник Гордон, за којега сам читао и чуо, да се поодавна већ врзе по овим нашим крајевима но прилике још нисам имао „уживати“ у фистуловању његова, просто грозногa фалсета, које прати несносно већ дедачење, пренемагање и превртање очима. Сомборско грађанско певачко друштво отворило је беседу Топаловићевим снажним кором „Ветру с Косова“, који је у мушком збору отпевало заиста красно те прибавило композитору, који се ту десио као изасланик панчевске певачке дружине, спонтану овацију од стране многобројнога збора. Исто је друштво у мушком збору и завршило беседу Јенковом композицијом „Двори даворови“ а у среди је у мешовиту лику певало прилично већ отрцане Базенове „Крстоносце на мору“. И Суботичани се на овој беседи вапредно показали и себи осветлали образ. Они су певали све у мешовиту лику и то прво Мокрањчеву трећу руковет „Из моје домовине“, из које су — ваљда што немају згодна тенора — изоставили оно лепо треће Adagio molto e rubato „Чимбирчице —“, па за тим руску једну несташну строфну песмицу и најпосле Мокрањчеву шесту руковет „Из моје домовине“, наиме „Хајдука Вељка у народним песмама“, но њу су — бојећи, се ваљда, да ће бити предугачко — прекинули, не довршивши све фигуре онога старога „Болан ми лежи —“. Но што су певали, то су певали, да се прецизније не да замислити и њихов их учитељ, свештеник Светозар Димитријевић, сме мирне душе пустити, да се на јуначком мејдану огледају ма с којим такмацем.

После тога ле вокалнога концерта била је у великој дворници живахна игранка а у побочним просторијама анимовано српско весеље.

Сомборска је слава била ретка слава те је и с тога већ остала у угодној успомени свима, који су у њој учествовали.

Јован Грчић.

Нови Сад, 6. септембра 1895.

— **Румунски осуђеници ослобођени!** Познато је, да је угарски министар-председник Банфи у свом говору пред својим бирачима наговестио, да ће они Румуни, који су били ради политичке кривице осуђени, бити ослобођени, јер је он већ поднео круни предлог, да се ти политички осуђеници ослободе

Сад је то помиловање и извршено. У понедељак после подне изишли су из затвора сви осуђеници, који су били у парници о меморандуму у Вацу и Сегедину затворени. Амнестија је после речи Банфијевих доста брзо стигла. Ми се ра-

---

Опет у Воробјевки све пође, не може бити боље, али Лудмилу Константиновну спомињали су ретко и у опште избегавали су говорити о њој.

Једно, што је мучило Лину, била је фраза, коју је чула онда у Хованске, прилазећи балкону.

„Дакле ви обећавате, нећете заборавити“, рекла је Лудмила Константиновна и додала: — „ја сам вам постала велика материјалистка“. А Сергије је одговорио: „Свакако, свакако“. Кад је она ступила на балкон, — они су заћутали.

О томе је наиме и мислила Лина, кад је Маша донела пошту и ружичасто писмо. Сергије Александровић био је отишао с управитељем у шуму, и рекао, да ће се вратити тек после ручка.

„А, ако он није отишао у шуму већ к њој?“ сину јој кроз главу, но одмах се постиди своје мисли.

Било јој је много лакше, кад је дала ружичасто писмо Маши и заповедила, да га остави у његов кабинет на сто.

„Доћи ће, и сам ће казати“, помисли она. „Ну, а ако не каже и ја никада нећу дознати, шта је било у том писму, а он има право, да ми не каже“.

(Лина је знала, да Сергије Александровић није допуштао распечатити туђе писмо, ни под каквим изговором.)

Она устаде и пође к дому; неприметно дође до кабинета. Погледа на часовник — било је пола један. Пре три он се не може вратити, а како човек да чека $2^1/_2$ часа? Не то се не може замислити!

Ружичасто писмо лежаше на сред стола, на највиднијем месту, и, како се учини Лини насмешљиво гледаше на њу.

„Да је то од ње, нема никакве сумње!“ И она још једном погледа на градски жиг и принесе писмо прозору; али куверта је била дебела и кроз њу се ништа није могло прочитати.

„О чему му она може писати? О чему? Због чега да не напише мени, ако нас зове у госте? Не, ту је нешто друго... Ја осећам... Ја га морам распечатити, и да ако у њему увидим, да ја имам право... Ја ћу му доказати... доказаћу, да то није лудорија... А ако... Не, поуздано могу тврдити, да је од ње... Ну, шта ће бити, ако баш и отпечатим? Мало ли је жена, које читају писма својих мужева? Ето на пример Соња Гаљањина свагда чита! Она ми је сама говорила.

Лина завуче палац у угао куверте, који је остао незалепљен, рука јој задрхта и куверта се расцепи до половине. Крв јој јурну у главу, и она испусти писмо на сто...

„Шта ја радим? Боже мој! А ако случајно не буде од ње?!...

„Не, не могу!“ Она дрхтавим прстима распечати писмо, погледа на потпис, и с неком злурадошћу прочита: Л. Хованска.

Сва се соба поче око ње окретати и она се спусти на столицу.

— Ну, Сергије Алесандровићу... сад!.. Ну Сергије Александровићу... једнако понављаше она, гледајући у писмо. Она отпоче читати, и наједаред очајни и зли израз лица ишчезе и Лина, испустивши писмо, ухвати се за главу.

— Боже мој, Боже мој, прошапута она, — шта сам учинила?!

У писму је стојало:

„Велика вам хвала за прасад. драги Сергије Александровићу; врло су лепа; добро што сте их послали, јер ја сам већ хтела послати кога, да вам напоменем за њих.

Поздрављам милу Јелисавету Павловну; надам се, да ће она с вама доћи к нама у посету пре одласка у Москву.

Л. Хованска“.

Лина је седела, не мицала се и није могла знати, колико је времена ту проседела. Сергије Акександровић, вративши се, брзо потражи Лину у врту и у кући, и, улазећи у кабинет, застаде је у том положају. Видевши га, она потрча к њему и застаде.

— Серјожа, ти ми нећеш опростити никада и имаћеш право, ти имаш право, ти си свагда...

Она не могаде више говорити и само, показавши му писмо, које је лежало на поду, покри лице рукама.

Сергије Александровић диже писмо, прочита га и одмах разумеде све. Он се већ хтео расрдити, али, видевши искрено очајање сироте Лине, приђе к њој, уклони јој руке с лица и рече:

— Лина, зар чак и према прасадма?!

— Серјожа мили, ти си ми опростио. О томе никада не треба говорити... Ти ћеш пак увидети, да од сада довека...

— Ну, ну, смешећи се заустави је Сергије Александровић.

— Веруј или не, како хоћеш, само ћеш увидети! Но, зашто ми ниси казао, да ћеш шиљати прасад? Од свега ништа не би било.

— Та тебе ради, да се не би понављао говор о њој.

— Знаш шта: хајдмоте к њој! Ја сам се онда кад ње рђаво понашала, мене је стид...

— Да идемо... али...

— Ћути, ћути, ти не знаш, како је волим!

— Због прасади? упита он тихо.

— Серјожа, није потребно.

Кад су, проведавши цео дан код Хованских, Сергије Александровић и Лина отишли, Лудмила Константиновна није се могла довољно начудити промени, која се десила у жени њеног пријатеља. Лина, која јој се први пут није допала, сад ју је сасвим очарала. Они су се стали често виђати и наскоро Лина и Лудмила Константиновна постадоше најбоље пријатељице.

Но њеног писма Лина се целог живота сећала, и, кад би је доцније муж само подсетио на „ружичасто писмо“, Лина би увек поруменела и молила, да јој о том не спомиње.

С руског превео **Душан Божић,**
гимназиста.

дујемо, што се наша браћа Румуни ослободили, те су тако повраћени својим породицама и свом народу!

— **Говор Ристићев**. Говор г. Ј. Ристића, који је у прошлу недељу држао на збору народно либералне странке у Београду, начинио је на све стране велику сензацију. „Нова Слоб. Преса“ донела је тај говор телеграфски у целости, остали листови у опширном изводу.

Но тај говор заиста је врло значајан, како по садржини својој, тако и по времену, кад је изговорен. Ми ћемо се на њега осврнути у идућем броју нашега листа.

Политички преглед.

— **Аустрија.** Будући министар председник, гроф Бадени, конферисао је 3. о м. са разним државницима и за тим је поново био од краља у аудијенцију примљен. Као што се вели, он је досад поднео листу кандидата за министарство, и то ону, коју смо ми у пређашњем броју донели.

— **Галиција.** Као што јављају из Лавова, гроф Бадени је већ приспео у Лавов, у коме ће остати до 17. о. м. 18. о. м. посетиће своје бираче и затим ће се поново у Беч повратити. Министарство аустријско ће се конституирати, као што веле, 2. октобра п. р. Погледом на то, што ће у дефинитивном кабинету министар за Галицију изостати, почињу се извесни пољски листови бунити, те веле, да је креирање министра за Галицију битни захтев пољског клуба. Кнез Сангуско биће за цело за намесника Галиције изабран, и његово наименовање доћиће одма иза наименовања новог министарства. Кнез Сангуско, који је у земљи обљубљен, држи, да ће од свију партија бити потпуран. Осим грофа Килмансега који одлази поново за намесника у доњу Аустрију, поделиће се министру Јаворском, који иде у мир, високо одличије.

— **Бугарска.** Македонски лист „Право“ пише, да су се Турци Бугарима осветили за нападај, који је извршен 14. (26.) августа, јер су се неке чете баши бозука кренуле на место Абидум, код Неврокопа, које су село сасвим опљачкали и запалили. При овом пожару су силни људи као жртва пали. Ухваћени устаници су на лицу места похватани, а неки су за време транспорта и поубијани. Као што се говори, 13 лица су по заповести Вини-паше у Солун у ропство одведени.

— **Француска.** Један извештач о француским маневрима пише у „Фигару“, да га је руски генерал Драгомиров примио у посету. Пошто су се више времена разговарали, рече му ђенерал: „Ви сте ме у вашем чланку претставили као непријатеља Немаца. Ја волим читав свет. Ја морам извршити све оно, што цар заповеда. У осталом руска држава троши и сувише на моју личност, те ме према томе може и за вернога слугу сматрати.“ О маневрима, који су у Вогезима одржани изразио се Драгомиров врло похвално, па је рекао, да му се допада, што су војници четрнаест сахати са потпуним теретом на леђи марширали. Када му је неки енглески официр, који је при маневрима учествовао, рекао, да се француска коњица са немачком и енглеском мерити не може, одговорио му је Драгомиров, да генерал француске коњице има изврсне коњанике, и да све зависи од смелости. Када су генералу Драгомирову много што шта о коњаништву говорили, стиснуо је песницу и рекао: „Волео бих, да се једном наши мали козачки коњи са великим немачким и енглеским коњима сукобе.“

Ц. Ш. О. бр. 98. ex 1895. Од срп. правосл. црквн. шк. општине Аџанске.

Српско-православна црквн. школска општина аџанска, горко жалећи тешку судбу свога српског народа тога ради, што му је поклонило и што у његовим редовима поникоше и таки јадни синови, који су кадри били онако срамне погрде, ниске клевете и гадне подвале набацити на Његову Светост преузвишеног господина Георгија Бранковића, српског патријарха, као што то учинише и непрестано чине г. г. др. Јован Грујић и Стеван Јовић; а осећајући тешку срамоту, која је таким непромишљеним и неоправданим поступцима нанешена на поглавицу овопределне српско-православне цркве, као носиоца највишег црквеног а донекле и светског достојанства српског народа, у области ове миле нам домовине; напослетку свесна оних нечистих личних смерова и рачуна, камо таки и њима слични нападаји воде; — у седници својој од данашњег дана, решила је једногласно и једнодушно: устати у обрану узвишене особе Његове Светости господина патријарха и у тој намери изјавити: да у свему подупире, дословце потписује и оберучке прихваћа „Изјаву“ сл. српско-правосл. црквн. шк. општине у Загребу, издане из редовне јој седнице, држане 29. јуна о. г.

Из седнице ванредне главне црквн. шк. скупштине, држане у Ади, 20. августа 1895.

Лазар Шевић капелан, перовођа општине. **Јосиф Поповић** парох и шпо. председник

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 6. септембра 1895.

— Наш поштовани и драги пријатељ, омиљени и уважени песник и књижевник српски **др. Лаза Костић**, верио се ових дана с госпођицом *Јулком Паланачковом* из Сомбора. Сватови ће бити у идућу недељу 10. септембра.

Радујемо се, да је наш пријатељ приспео у пристаниште тихог и мирног породичног живота, а после оних бура, које је он претрпио у своме веку. Желимо, да он у браку нађе свако задовољство и срећу, а тиме и способност, да своме народу од користи буде, који има мало таких детића, као што је наш Лаза.

Будућем брачном пару желимо дуговечан живот и свако добро. Честитамо им из свег срца.

— **Овдашњи српски централни кредитни завод** (деоничарско друштво) отпочело је градити своју палату на ћошку између лебарског и грчког сокака. Фундаменти су положени и почиње се дизати здање више земље. Мисли се, да ће здање још ове јесени, ако време допусти, доћи под кров. Радујемо се, што овај наш завод лепо напредује, те нас изненађује тако лепим резултатима. За четири године свога опстанка присвојио је сталну цигљану, која је била у јеврејским рукама, основао је мењачницу, завео недељне улоге од 50 н., те пружио прилике и скротњи, да уштеђује с приплодом своју зараду. Тако се Срби овде отимају, да бар на материјалном пољу осигурају себи лепшу будућност.

— **У овдашњој српској вишој девојач. школи** уписало се до сад 131 ученица, међу овима 8 приватни. За редовне ученице траје уписивање још до краја овог месеца, а за приватне до краја новембра о. г. Предавања су отпочета у свима разредима још 6. септембра о. г. по нов. кал. За ову школу спрема црквн. општина у николајевској порти засебно здање и 1. новембра ће се ова школа тамо преселити, а где је школа до сад била, прошириће се основне школе на пети и шести разред и сместиће се још општинска архива и спремиће се дворана за скупштинске и одборске општинске седнице. Имамо да споменемо, да је досадање здање основ. и више девојач. школе лепо украшено, на челу сликом св. Саве, златним крстом и златним натписом: „Српска основна народна школа“, те дичи општину и варош.

— **Рим. кат нова црква** довршује се. Спољa је готова, а има још да се смести унутра олтар и оргуље, које су стигле, па ће се за најкраће време почети у њој служити. Звона су подигнута и сати смештени.

— **Добротворна Задруга Српкиња Новосаткиња** приређује у петак, на Малу Госпојину, 8 ог (20-ог) септембра о. г. *свечан парастос* својим упокојеним чланицама и добротворима у св. саборној цркви после св. литургије, на који се учтиво позивају чланице задруге и поштовано грађанство.

— **Патријарх Георгије Бранковић** отпутовао је јуче у уторак у Будимпешту. Циљ овог пута непозната нам је, но погађа се, да стоји у свези с радњом будућег синода.

— **Нова звона на саборно успенско-богородичној срп. правосл. цркви у Сентандреји.** Приликом пожара 6. (18.) априла о. г. растопљена су била звона споменуте цркве, и сад су, лицем на Велику Госпојину, поново на истој цркви подигнута четири нова звона у тежини од 959, 586, 310 и 140 килограма.

Новости са стране.

— **Вожња на жељезници поскупила.** Као што из Будимпеште јављају, већ се од дуже времена опазило, да је наплата за вожњу на жељезницама по Барошевој тарифи по зонама државном ерару приход, у размеру према особном промету умалила, те се услед тога у угарском министаретву трговине почеше водити расправе о ревизији особних ценовника. Расправе су, као што чујемо, докончане и тако ће се за кратко време поднети у том погледу предлог министра трговине министарском већу. Вели се, да се деоба вожње по зонама неће мењати, али ће се цене знатно повисити. Тако ће се на другој класи 12. 13., и 14. зона у подвозним ценама незнатно, а у I. класи за све зоне врло знатно повисити. Код III. класе остаће све по старом. Ово важи за обичне влакове. Што се пак тиче подвозне цене за брзе влакове, она ће по овом предлогу министра трговине за све зоне знатно поскупити.

— **Нешто о Бизмарку.** Др. Јон Стефенсон приповеда много што шта из живота кнеза Бизмарка, бившег државног канцелара немачког. Између осталог, вели др. Јон Стефенсон, који је овог старог државника посетио, да га је исти љубазно дочекао и да му је, кад се повела реч о политици, рекао: „Мене више ни најмање не занима политика, него време и жетва. Ја се сад бавим економијом и ово је занимање благодарније од политике. У политици је правило неблагодарност, а код економије изузетак“. Када му је посетиоц, др. Јон Стефенсон, рекао, да његова крепка појава и дан-данас важи за вођу Немаца у политичним питањима, одговорио му је овај: „О, та ви заборављате, да ја сваким даном бивам све старији.“ Др. Јон Стефенсон приповеда даље и о једној епизоди, која се збила у купки Кисингу (Баварској), између Бизмарка и једне лепушкасте младе девојке из Колорадо (Америке), која је толики пут превалила, само да види Бизмарка. Американка смело ступи пред њега и рече: „Ваше Височанство, ја се морам још данас повратити у Колорадо; смем ли се дакле пре мог одласка с вами руковати?“ и маши се његове деснице, да је пољуби. Бизмарк јој, опирући се, одговори: „У Кисингу није уобичајено љубити у руку“ — и уједно загрли несташно и раздрагано девојче и пољуби га срдачно у ружичаста уста.

— **Прокоп од балтичког до црног мора.** Руске новине јављају, да је руска влада одлучила, да прокопом споји балтичко са црним морем и тиме својој морнарици отвори нове путове, као и својој ратној снази нове изворе. Основа је већ и у потанкостима израђена. Прокоп биће дуг 1600 км, а 8.22 м. дубок, 64.9 м. на површини воде, а 35.83 м. на дну широк. Започеће код Риге, ићи ће уз Двину, Березину и Дњепар, те ће на ушћу потњег код Керсона утицати у Црно море. Градња не може нигде на какве потешкоће запети. Читав канал има се расветлити електричном светлошћу тако, да ће бити вожња могућа и по дану и по ноћи, те, рачунајући 11 км на сахат, моћи ће се читав канал препловити за 6 дана. Време градње прорачунано је на 5 година, а трошкови на 200 милиона рубаља.

— **Податци о животу Стамбуловљевом.** Живот Стамбуловљев испуњен је чудним догађајима, који подсећају на изненађење из „хиљаду и једне ноћи“. Као малога, родитељи даду Стамбулова на занат кројачу Бастарџику. На занату му се никако не допаде. Никако га нису одушевљавале маказе и игла, и једнога дана Бастарџик га добро истуче и истера на поље. Стамбулов онда оде у Одесу у семинарију, али се ни ту за дуго не задржи. Његов неуредан живот није никако могао да се навикне на ред у манастиру, одакле га калуђери отерају. Он се онда врати натраг у Бугарску, постане торбар и крене се од села до села; том приликом је први пут загледао у тајне душе бугарскога народа. Од торбара Стамбулов постане продавац новина и књига и умеша се у политику. У њега није било тог дара, да своје мисли писмено изкаже, али је ипак умео, да своје слушатеље занима беседама о Турцима. На томе путу постане револуционар и тада га, за своје циљи узме бугарски заверенички комитет. Ту стече признање и његови господари су били задовољнији с њиме од калуђера и Бастарџика, кога је Стамбулов после поставио за полицијскога комесара. Једанпут Стамбулову паде у део задатак, да спреми демонстрацију противу једнога богатог приврженика непријатељских тендеција. Он се некако у мраку докопа кола својега противника. С места седне на бок и одјури кроз помрчину. После тога је поново морао да се мучи у Букурешту. „Ја сам много пута гладовао“, причао је доцније сам Стамбулов „Често пута леба нисам имао. Једнога дана стајао сам у Букурешту пред једном богатом кућом. Унутра се видео богато постављен сто, донесена су јела, а у флашама се светлуцкало вино. Мене обузе љутина због неједнакости људске судбине. Ја онда бацим камен у прозор, кроз који сам видео све оно, што ме је мучило“. Неколико година доцније Стамбулов постане министар, али је и онда остао дете својега народа. Увек је с иронијом говорио о обичајима отменога света, о етикецији на двору, ма да се радо китио орденима и знацима власти.

— **Чудноват двобој.** — Овај необичан догађај десио се у Лујиљу, у држави Охијо, у северној Америци. Неком Џону Февлерсу, који се налазио на вратима једне кафане, пало је на памет, да се руга вернима и да подражава њихова пастора (протестантског попа), поштованог Бовмана. Овај пак одлучно устаде и научи безобразника реду, како се овај није надао. Џон Февлерс, мислећи, да доведе у забуну пастора, позва га на двобој. На његово превелико изненађење пастор прими позив, само с тим, да он изабере оружје, којим ће поделити мегдан и изабра — замислите шта? — укварена јаја! Дан двобоја свану и противници ставише се један према другоме на 15 метара даљине. Поред сваког стајаше по један тањир пун покварених јаја. Првим хитцем, поштовани отац погоди Џона Февлерса у лево око; „до ђавола!“ јекну рањеник. Он још не беше љуцки ни јекнуо, а већ други хитац погоди га у уста. Као изван себе он навали хитати се уквареним јајима на свог противника, негледајући ни како гађа. Простим покретом главе пастор се отклањаше од хитца и, одмах, гађаше несретног Џона; а, разуме се, да му сваки хитац беше тачан. Чело, уши, уста, нос, лице Февлерсово беше све омазано ка' зло његово. „Милост!“ узвикну најзад ојађена жртва попине вештине, падајући на колена. И великодушни попа опрости грешнику. — Да ли је ово била истина, или је само американско хвалисање, то не могу за сада тачно рећи. Као што видите, десило се у земљи чуда и било да се збиља збило, било да је измишљено, свакако је — американска работа.

— **Срушила се џамија.** Услед земљетреса, који су у малој Азији учестали, срушила се у месту Ардану највећа џамија ноћу од 18. (30.) на 19. (31.) август, те је у паду свом не само више зграда у близини сасвим затрпала, него је и доста људи на спавању поубијала.

— **О напрску.** Још 19. октобра 1884. године славио је напрстак своју двестагодишњицу, јер је 19. октобра 1684. златар Никола Беншотен из Амстердама послао први напрстак, кога је он пронашао и начинио, девојци Myfrouwu von Rensselaer с учтивим писамцетом, у коме је моли, „да прими њиме скоро измишљени и сачињени штит нежним прстићима њезиним, као вредна шивања“. Напрстак се брзо распростро по свету и 41 годину касније отворио је Енглез Johan Lotting фабрику напрстака. Прво су га натицали на палац, као што сведочи енглеско му име — thumble, (thumb је палац, а bell звоно). Пре су га правили од злата, сребра, туча, гвожђа, а готово и данас тако. Има их од челика, сребра, рога, слонове кости и целулоида. Златни напрсци у драгуљара већином су француски производи. Краљ сијамски поклонио је негда својој жени, још као вереник, напрстак у облику лотова цвета, а на том златном напрску беше алемима исписано краљичино име и дан њихова венчања.

НОВИЈЕ.

БЕЧ, 6. септембра. Антисемите при избору за варошко веће сјајно победили. У трећем изборном телу добили су све мандате — 46. Уставоверци ни једног.

СОФИЈА, 5. септембра. „Свобода“ вели, да ће се Русија са кнезом Фердинандом измирити, ако га поново за кнеза слободно изаберу. Митрополит Климентије опровргава исту вест. — Пре отварања собранија неће кнез Фердинанд доћи у Софију. Митрополит Климентије ће скорим доћи у Трново, да буде присутан при отварању собрања.

СОФИЈА, 5. септембра. Званично се јавља, да је неистинита вест о проглашењу независности Бугарске.

ПЕТРОГРАД. 5. септембра. По вестима „Пол. Кореспо.“ упућени су руски министри од комисије, која је наименована за спровођење крунисања руског цара и царице, што ће се обавити на пролеће, да поднесу листу оних, који би се имали том приликом помиловати, како би се иста могла највишем месту на одобрење подастрти.

ХАМБУРГ, 5 септембра. Званични лист „Хамбуршки Кореспондент“ побија вест једног монаковског листа, у коме се вели, да је немачки државни канцелар Хохенлоје, приликом аудијенције код руског цара у Петрограду расправљао јерменско и источно-азијатско питање,

Трговина.

НОВИ САД, 6. (18.) септ. 1895. Извештај семенарске радње *Војина Јовановића* у Новом Саду.

Услед кишног времена наша је пијаца ово дана слабије посећивана, а и довоз је био слаб. Цене се нису промениле ни код једног артикла.

Куповање је текло доста споро.

Плаћана је шеница: најбоља роба 5·80—90, средња 5·60—70. Наполица 5·20—30 н. Кукуруз стари: прва роба 5·20, средња 5·10. Нов кукуруз у клиповима 2—2·40. Зоб 5·10—20 н. Јечам 4·50—60. Муар 6·— (Довежено је нешто мало) Проја 3·50. Пасуљ бели 6·50, жути 6 ф. Све од 100 кила.

*

БУДИМПЕШТА, 5. авг. (17. септ.) 1895. г. На јучерашњој житарској пијаци расположење за куповину хране било је слабо, а поред тога, што је цена истој са 2 н. пала, продато је свега 30.000. мц. шенице.

Цене су рани ове: Шеници 6 ф. 20—75 н. Страноземној шеници 5 ф. 80 н. Ражи 5 ф 25—60 н. Јечму 6 ф. 50—60 н. Кукурузу 5 ф. 30—50 новч.

Термини. Закључак вечерње берзе: Шеница за окт. 6 ф. 23 н., за пролеће 6 ф. 75 н. Раж за пролеће 5 ф. 92 н, за јесен 5 ф. 52 н. Кукуруз за пролеће 4 ф. 52 н., за јесен 5 ф. 35 н. Зоб за јесен 5 ф. 58, за пролеће 5 ф. 83 новч. Репица 9 ф. 55 новч.

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 6. (18. септ.) 1895.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 74 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 70 н.
Дукати од 20 франака . . .	9 ф, 57 н.

Огласи.

Бр. 18.231.
адм. 1895.

СТЕЧАЈ.

На упражњено место повереника за друмове, скопчано са годишњом платом од 500 фор., код сл. и кр. вароши у Новом Саду, овим се отвара стечај.

Компетенти морају исказати, да су:

а.) са гледишта 1. §-а I. з. чл. од год. 1883. безприкорни;

б.) да владају мађарским језиком у говору и писму.

Повереник друмова именује се привремено; коначно се потврђује у звању онда, кад за време од године дана, рачунајући од дана, ког је наименован, положи у организационом статуту сл. кр. вароши Новога Сада прописани испит за повереника друмова.

Поред једнаке квалификације имају првенство ислужени подчасници.

Компетенти имају своје ваљано устројене молбенице поднети пресветлом госп. дру Виктору пл. Флату, вел. жупану сл. кр. вароши Новога Сада, инклузивно до 15. октобра п. р. 1895. год.

Из седнице магистрата сл. кр. вароши Новога Сада, држане 13. септембра, 1895.

Стеван Пеци-Поповић с. р.
314 1—3 кр. саветник, градоначелник.

ТРАЖИМ

ваљаног помоћника за моју радњу, у којој се продају: ципеле, шешири, кратка и остала галантеријска роба. Дотични треба да је самосталан продавац и да може манипулисати са стовариштем ципела и шешира. Уз добру наплату биће одма примљену радњи.

Јулија Шпицера
315 1—1 у Панчеву.

Бр. 17. ex 1895.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

Српска правосл. црквн. општина мошоринска, на темељу скупштинскога закључка а по одобрењу славног епарх. адм. одбора од 18. (30). јануара о. г. бр. А. О. 497/120 ex 1895., расписује овим дражбу ради подизања новога иконостаса у својој цркви.

Посао је процењен:

1. а.) Столарски посао	1048 фор.
б.) Дворезачки	1952 фор.
укупно	3000 фор.

2. Дражба на мањак држаће се 28. септ. (10. окт.) о. г., у 10 сати пре подне, у основној школи код цркве.

3. Дражбоваће се усменим понудама на целокупан посао, или засебно на столарски а засебно на дворезачки, — како одбор за боље пронашао буде.

4. Дражби ће се припустити само они дражбеници, који сведоџбом докажу своју стручност односно подузимачи, који су исте послове са похвалом радили.

5. Општина односно одбор задржава себи право поверења подузимачу.

6. Сваки дражбоватељ дужан је од горње своте у име јамчевине 10% у напред црквн. општини положити.

7. Јамчевина ће се повратити подузимачу после обављене колаудације.

8. Ближи услови, као и план, могу се, до дана дражбе, код црквн. општине видети.

У Мошорину, 29. авг. (10. септ.), 1895.

Ђока Бачкалић председник. — **Илија Марковић** перовођа.
312 2—3

12—12

„ЗАХЕРЛИН“

дјејствује чудотворно. Тамани сваковрсне инсекте као никакво друго средство, те је због тога у целом свету познато као најбоље.

По запечаћеним флашама и натписом „**Захерл**“ познаје се мој прави прашак.

Боце коштају 15, 30., 50 н, 1 ф. и 2 ф. „Захерлин шпарер“ 30 н.

Прави „ZAHERLIN“ може се добити:

У Новом Саду:
Е. Дитген и син.
Д. Арновљевић.
М. Фридман и син.
Апотека Гросингерова.
„ Георгијевићева.
„ Пајошићева.
Г. Ханалик.
Ј. Јасић.
В. Јовановић.
П. Киршнер.
Д. Коде.
Д. Ков.
Ј. П. Костић.

У Инђији:
С. Неудовић.
М. Петковић.
П. Стојић.

У Карловци:
Г. Ф. Хомолка.
Ј. Пајас.
Л. Пекле.

У Петроварадину:
Фајн. Е. Дишека и сина.
П. Андрес.
Ф. Андрес.
М. Кеш.

У Р ми:
Браћа Дулић.
Д. Т. Јаковљевић.
Браћа Ристер.
М. Швеј.
К. Штарк.
Е. Весић.
А. С. Живковић.

У Сентомашу:
Вера Манојловић.

У Тителу:
Л. М. Јанковић
Е. Понемахер.

У Новом Вршцу:
Ф. Сидл наследник.
Антал Тога.

У Панчеву:
А. Најман и друг.
Ј. Романовић.
С. Розенблат.
Љ. Стефановић.
Тајбер и друг.
З. Теодоровић.
Ј. Вајтовић.
Браћа Вагнери.
Стојановић и Радовановић.

У Черевићу:
Х. Краус.

У Шиду:
П. Арсеновић Син.
Ј. Аумић.
Ј. Сингер и др.

ЈОВАН МУНЋАН

НОВИ САД, кисачка улица, бр. 19., у сопственој кући.

Творница фијакера, као и свију врста каруца отворених и затворених.

Творница фијакера, као и свију врста каруца отворених и затворених.

Примају се **каруце** свију врста на **поправку** и у **промену** за нове.

На стоваришту има готових свију споменутих ствари. Изврсно потковање коња.

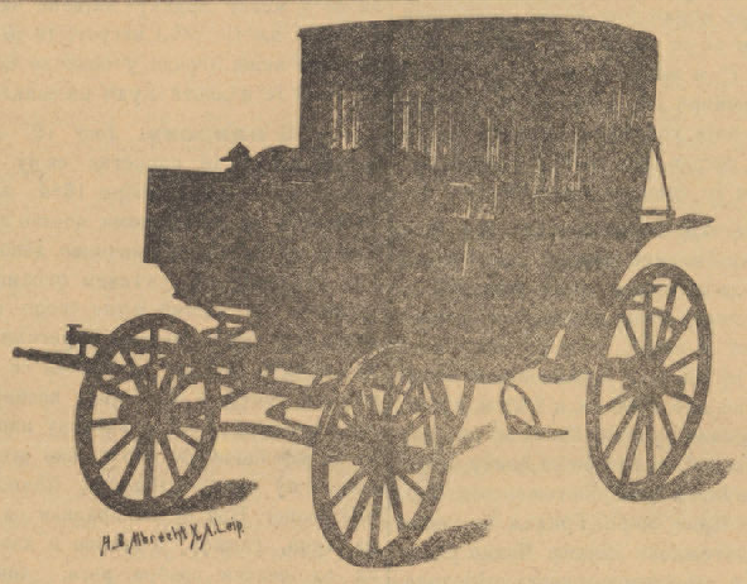

Израђује све економске ствари, као: **плугове**, **проста кола** и све у ту струку спадајуће ствари.

С поштовањем
11—15 **Јован Мунћан.**

Академија за трговину и индустрију
у Грацу.
Абитуриентни курс (течај).

Једногодишњи течај трговачке науке за **свршене средњошколце**, који се желе трговачком позиву одати, или за оне, који су вољни уз великошколску науку и трговачко индустријску званост себи набавити.

Опширне проспекте шаље:

Управа академије за трговину и индустрију у Грацу.

314 5—6 **А. Е. пл. ШМИТ.**

Бр. 76. ex 1895.

ОГЛАС.

313 2—3

Управа манастира Кувеждина издаје свој кречни мајдан под закуп и уз исти и 200 хвати дрва сваке године за време од 1. (13.) новембра 1895. до конца октобра 1898., а дражба ће се одржати 30. септембра (12. октобра) т. г. у манастирској писарни.

Условија могу се сваки дан у манастиру увидити.

Пре одпочете дражбе имаће сваки дражбеник 10% пишманлука од изкличне цене управи у готовом новцу или у државним вредним папирима положити.

У манастиру Кувеждину. 30. авг. (11 септ.) 1895.

Управа манастира Кувеждина.

АПОТЕКАРСКИ ПОМОЋНИК

добиће *одмах* место у **Београду** *у апотеци* **Викторовића**. Месечна плата *100 динара, кост и кварт*ир.

311 2—4

Конфекционо стовариште за господу, госпође и децу
ВИЉЕМА ЈЕЛЕНИКА
У НОВОМЕ САДУ.

Свој господи на пијаци у стању сам ја на пут стати са мојим у месту зготовљеним оделом за господу, дечаке и децу у свима врстама и величинама.

„Добра израда и као што треба крој“, 20% јефтиније од творничке израде.

Грдно стовариште у месту зготовљених одела за господу и дечаке, и богати избор рајхенбершки, брински и правих енглеских штофова, ставише ме у тај пријатан положај, да поштовано грађанство са правим, чистим и солидно израђеним оделом, које се ни у коју руку са творничким израдама мерити не може, а са јефтиним ценама, послужити могу.

Потпуну опрему одела, за која и штофови на избор служе, зготављају се код мене за 24 сахата.

Моје стовариште готовог одела састоји се из добре робе, елегантног кроја и из солидне израде, као да је по узетој мери и није (аушус) изметак од робе, који се често од творница у промет ставља.

Према своме начелу и од сад ћу, као и до сад од својих муштерија само јефтине и строго утврђене цене, које се на сваком парчету увидети могу, захтевати, а поред тога ћу са мојом тачном послугом, гледати, да поверење мојих п. н. муштерија и за будућа времена одржим.

Како молим, да се на моју тврдку тачно пази и да се п. н. грађанство на другу сличну тврдку у месту необраћа, молим га, да своју потребу у свако доба код мене подмири, те ће се на тај начин о мојим наводима потпуно осведочити.

С поштовањем
262 4—20 **ВИЉЕМ ЈЕЛЕНИК**
Нови Сад. Главна улица број 7., поред шнеперајске трговине Д. Коде.

Власник и издавалац: Дружина Браника. **Одговорни уредник Никола Јоксимовић.** **Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.**